

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)

VIII Міжнародна науково-практична конференція

“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”

10 квітня 2026 р.

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку (м. Одеса)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Люблянська школа бізнесу (Словенія)
Краківський економічний університет (Польща)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

10 квітня 2026 р.

**Мукачево
2026**

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від 22 квітня 2026 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 10 квітня 2026 р.). /ред. кол.: Л.І. Капітан (гол. ред.) та ін. - Мукачево: МДУ, 2026. – 221 с.

Відповідальний за випуск:

Анжела ЛИЗАНЕЦЬ - кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор:

Катерина ПУГАЧЕВСЬКА - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Редакційна колегія: Капітан Л.І. - д-р іст. наук, професор (голова); Проскура В.Ф. - д-р екон. наук, професор; Феєр О.В. - канд.екон.наук, доцент; Гоблик-Маркович Н.М.- канд.екон.наук, доцент; Джунковська К.С. - канд.екон.наук, ст.викладач; Микуланинець С.І. - канд.екон.наук, ст.викладач; Шашовець Й.П. – канд.екон.наук, ст.викладач; Попович О.П. - PhD., ст.викладач.

У збірнику подано матеріали досліджень VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики», що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету. У збірнику розглянуто актуальні проблеми та тенденції управління господарськими процесами в умовах глобальних змін і нестабільності. Особливу увагу приділено питанням адаптації підприємств і регіонів до сучасних соціально-економічних викликів, зокрема цифровізації, інтеграційних процесів, воєнних ризиків та трансформації ринкових механізмів. У збірнику висвітлено теоретичні та прикладні аспекти управління господарськими процесами, інноваційного розвитку, підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, а також забезпечення сталого розвитку. Представлені результати наукових досліджень і практичні рекомендації можуть бути корисними для науковців, викладачів, здобувачів освіти, представників бізнесу та органів державного управління.

Матеріали подано в авторській редакції. Оргкомітет конференції вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2026
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2026

ІЛЬТЬО Г., ЛУЖАНСЬКА Т., ІВАНИШ А. СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ	56
КАСИНЕЦЬ О., ЛЕВДАР С. ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	59
ЛІБА Н. ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІННОВАЦІЙНІ ТА РЕСУРСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	60
ЛИЗАНЕЦЬ А., ФОТАН Д. СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАКАРПАТТЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	62
П'ЯТКА Н. УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ГІРСЬКИХ РЕГІОНІВ КАРПАТ У КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ: РОЛЬ ТУРИЗМУ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ	65
РОМОЧІВСЬКА М., ПУГАЧЕВСЬКА К. РОЛЬ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ	67
ФАЛЕС М., ПУГАЧЕВСЬКА К. ВПЛИВ ІНФРАСТРУКТУРИ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	68

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

БУГУНОВ Д., ЄВСЄЄВА Д. РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ КЕРІВНИКА В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ	70
ВНУКОВА Н. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНОРЕСУРСНОЇ БАЗИ У ЗВІТАХ КОМПАНІЙ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	73
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., ІВАНЬО І. ВПЛИВ ЛОКАЛЬНИХ РИНКОВИХ ФАКТОРІВ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	75
ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н., ДУДКА К. РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	78
ГОЛУБЬ В., ЯКОВЛЄВ М. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПОСТАНОВКА ПИТАННЯ	80
ДЖУНКОВСЬКА К. РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	82
ДЖУНКОВСЬКА К., ГАВРИЛЕЦЬ А. САМОКЕРОВАНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК НОВА УПРАВЛІНСЬКА ПАРАДИГМА	84
ДЖУНКОВСЬКА К., ФЕДАК Д. СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	86
ІЛЬТЬО Т., САМОЙЛЕНКО І. УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	87
КАМПОВ Н., КОНУСІКОВ А. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	90
КІОР О., МЕТІЛЬ Т. ЦИФРОВІЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ	91
КУХАРСЬКА Н. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В АРХИТЕКТУРІ СУЧАСНОГО МАРКЕТИНГУ	93
ЛИЗАНЕЦЬ А., КРИВОШЕЇНА Ю. КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЯК ПАРАДИГМА СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ОСНОВІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ	95

УДК 338.48:332.1(477.87)

ОТОКАР КАСИНЕЦЬ

старший викладач кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

СВЯТОСЛАВ ЛЕВДАР

здобувач вищої освіти спеціальності «Економіка»,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Закарпатська область традиційно належить до провідних туристичних регіонів України завдяки вигідному географічному розташуванню, багатим природно-рекреаційним ресурсам та значному культурно-історичному потенціалу. Водночас повномасштабна війна зумовила суттєву трансформацію ролі регіону: із території переважно рекреаційного призначення він перетворився на важливий економічний тил держави, який забезпечує стабільність функціонування окремих секторів національної економіки.

Фундамент туристичного потенціалу регіону формується за рахунок поєднання кількох ключових складових. Насамперед, вагоме значення має бальнеологічний капітал, який представлений понад 50 сучасними санаторно-курортними закладами, що функціонують на основі унікальних термальних і мінеральних вод. Важливою складовою є історико-культурний потенціал, що включає численні замки, палаци та архітектурні пам'ятки, зокрема замок «Паланок», палац графів Шенборнів, замок Сент-Міклош, Невицький замок та інші об'єкти культурної спадщини.

Не менш значущим є природний капітал регіону, який охоплює понад 450 об'єктів природно-заповідного фонду. До них належать національні природні парки «Синевір», «Ужанський» і «Зачарований край», а також регіональні ландшафтні парки «Синяк» і «Притисянський», що забезпечують формування унікального туристичного продукту. Важливим напрямом розвитку є гастрономічний туризм, що базується на виноробстві, крафтовому виробництві та дегустаційних маршрутах, сприяючи створенню доданої вартості на рівні місцевих громад [1].

На наш погляд, умови воєнного стану зумовили формування нової структури попиту на туристичні послуги. Якщо до війни значну частку клієнтів становили іноземні туристи, то нині домінують внутрішні туристи та внутрішньо переміщені особи. Водночас змінилася і тривалість перебування: короткострокові поїздки трансформувалися у довготривале проживання, що отримало назву «релокаційного туризму». Це призвело до зростання навантаження на інфраструктуру, але водночас забезпечило стабільний попит на послуги галузі.

Важливою є роль туристичної сфери у формуванні доходів бюджету. Закарпатська область входить до числа регіонів, де в окремі періоди воєнного стану зафіксовано зростання туристичного збору. За даними Державного агентства розвитку туризму України, для Закарпатської області показники туристичної діяльності за перше півріччя 2025 р. свідчать про стабільну динаміку розвитку галузі. Зокрема, обсяг надходжень від туристичного збору становив 11760,2 тис. грн, що забезпечило регіону 4-те місце серед областей України за цим показником. Водночас за кількістю платників туристичного збору Закарпаття посідає 3-тє місце, налічуючи 605 суб'єктів, що свідчить про значну активність учасників туристичного ринку [2]. Такі результати підтверджують важливу роль регіону у формуванні туристичних потоків та бюджетних надходжень, а також відображають здатність туристичної галузі адаптуватися до сучасних економічних умов.

Крім того, розвиток туризму стимулює суміжні галузі економіки, зокрема харчову промисловість, транспорт, сферу обслуговування та малий і середній бізнес. Особливу роль

відіграє релокація підприємств із постраждалих регіонів України, що сприяє притоку капіталу, впровадженню нових стандартів обслуговування та розширенню спектра туристичних послуг.

Водночас функціонування туристичної галузі супроводжується низкою суттєвих викликів. До них належать безпекові ризики, енергетична нестабільність, необхідність інвестування в автономні системи забезпечення, а також гострий дефіцит кадрів, зумовлений мобілізаційними процесами та міграцією населення. Це вимагає від суб'єктів господарювання гнучкості, адаптивності та впровадження нових бізнес-моделей.

Особливого значення набуває розвиток реабілітаційного туризму, який передбачає використання природних ресурсів регіону для відновлення фізичного та психологічного стану населення, зокрема військовослужбовців. Даний напрям формує нову спеціалізацію регіону, поєднуючи соціальну функцію із економічною доцільністю та довгостроковим потенціалом розвитку.

Отже, туристична галузь Закарпаття в умовах воєнного стану зазнала суттєвої трансформації та стала важливим елементом забезпечення економічної стійкості регіону. Її здатність до адаптації, диверсифікації діяльності та інтеграції нових напрямів розвитку дозволяє розглядати туризм як один із ключових драйверів економічного відновлення України. У перспективі подальша інтеграція регіону у європейський туристичний простір, розвиток інфраструктури та підтримка інноваційних напрямів сприятимуть зміцненню його позицій як центру оздоровчого, соціального та економічного розвитку держави.

Список використаних джерел:

1. Туризм і рекреація. Закарпатська обласна рада. URL: <https://zakarpattya.gov.ua/zakarpattya/infrastruktura/turyzm-i-rekreatsiya/> (дата звернення: 24.03.2026)
2. Податкові надходження від туризму зросли на третину за перше півріччя 2025 року: індустрія сплатила більше півтора мільярда гривень. Державне агентство розвитку туризму України. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/podatkovyi-nadhodzhennya-vid-turizmu-zrosli-na-tretinu-za-pershe-pivrichchya-2025-roku-industriya-splatila-bilshe-pivtora-milyarda-griven> (дата звернення: 24.03.2026)

УДК 332.1:330.34

НАТАЛІЯ ЛІБА

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: ІННОВАЦІЙНІ ТА РЕСУРСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ

Повномасштабна війна в Україні зумовила глибоку трансформацію умов функціонування регіональних соціально-економічних систем. Деструкція інфраструктурних об'єктів, редукація виробничого потенціалу, інтенсифікація міграційних процесів та посилення соціально-економічної диференціації істотно ускладнили забезпечення траєкторії сталого розвитку регіонів. За таких обставин особливої ваги набуває формування нових підходів до стимулювання економічної активності, підвищення резильєнтності регіональних економік і забезпечення інклюзивного розвитку територій.

У цих умовах ключовим механізмом адаптації та відновлення економічної активності стає інноваційна діяльність, яка набуває стратегічного значення для регіонального розвитку. Одним із визначальних драйверів відновлення та подальшого розвитку регіонів у сучасних умовах виступає інноваційна діяльність. Інноваційні процеси сприяють технологічній модернізації виробництва, підвищенню конкурентоспроможності підприємств, становленню нових секторів економіки та генеруванню доданої вартості. Водночас вони формують

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>